उन्मत्तान्मन्यते बालः सर्व्वानागतनिश्चयान्। धर्म्माभिशङ्की नान्यस्मात् प्रमाणमधिगच्छति। ११७५
आत्मप्रमाण उन्नद्धः श्रेयसो ह्यवमन्यकः। इन्द्रियप्रीतिसम्बद्धं यदिदं लोकसाक्षिकं। एतावन्मन्यते बालो मोहमन्यत्र गच्छति।
प्रायश्चित्तं न तस्यास्ति यो धर्म्ममभिशङ्कते। ध्यायन् स कृपणः पापो न लोकान् प्रतिपद्यते।
प्रमाणाद्धि निवृत्तो हि वेदशास्त्रार्थनिन्दकः। कामलोभातिगो मूढो नरकं प्रतिपद्यते।
यस्तु नित्यं कृतमतिर्धर्म्ममेवाभिपद्यते। अशङ्कमानः कल्याणि सोऽमुत्रानन्त्यमश्नुते।
आर्षं प्रमाणमुत्क्रम्य धर्म्मं न प्रतिपालयन्। सर्व्वशास्त्रातिगो मूढः शं जन्मसु न विन्दति। ११८०
यस्य नार्षं प्रमाणं स्याच्छिष्टाचारस्य भाविनि। नैव तस्य परो लोको नायमस्तीति निश्चयः।
शिष्टैराचरितं धर्म्मं कृष्णे मा स्माभिशङ्किथाः। पुराणमृषिभिः प्रोक्तं सर्व्वज्ञैः सर्व्वदर्शिभिः।
धर्म्म एव प्लवो नान्यः स्वर्गं द्रौपदि गच्छतां। सैव नौः सागरस्येव वणिजः पारमिच्छतः।
अफलो यदि धर्म्मः स्याच्चरितो धर्म्मचारिभिः। अप्रतिष्ठे तमस्येतज्जगन्मज्जेदनिन्दिते।
निर्व्वाणं नाधिगच्छेयुर्जीवियुः पशुजीविकाः। विद्या ते नैव युज्येयुर्नचार्थं केचिदाप्नुयुः। ११८५
तपश्च ब्रह्मचर्य्यञ्च यज्ञः स्वाध्याय एव च। दानमार्ज्जवमेतानि यदि स्युरफलानि वै।
नाचरिष्यन् परे धर्म्मं परे परतरे च ये। विप्रलम्भोऽयमत्यन्तं यदि स्युरफलाः क्रियाः।
ऋषयश्चैव देवाश्च गन्धर्व्वासुरराक्षसाः। ईश्वराः कस्य हेतोस्ते चरेयुर्द्धर्म्ममादृताः।
फलदन्त्विह विज्ञाय धातारं श्रेयसि ध्रुवं। धर्म्मन्ते व्यचरन् कृष्णे तद्धि शर्म्म सनातनं।
स नायमफलो धर्म्मो नाधर्म्मोऽफलवानपि। दृश्यन्ते पि हि विज्ञानां फलानि तपसां तथा। ११९०
त्वमात्मनो विजानीहि जन्म कृष्णे यथाश्रुतं। वेत्थ चापि यथाजातो धृष्टद्युम्नः प्रतापवान्।
एतावदेव पर्य्याप्तमुपमानं शुचिस्मिते। कर्म्मणां फलमाप्नोति धीरोऽल्पेनापि तुष्यति।
बहुनाऽपि ह्यविद्वांसो नैव तुष्यन्त्यबुद्धयः। तेषां न धर्म्मजं किञ्चित् प्रेत्य शर्म्मास्ति वा पुनः।
कर्म्मणां श्रुतपुण्यानां पापानाञ्च फलोदयः। प्रभवश्चात्ययश्चैव देवगुह्यानि भाविनि।
एतानि वेद यः कश्चिन्मुह्यन्ते ऽत्र प्रजा इमाः। अपि कल्पसहस्रेण न स श्रेयोऽधिगच्छति। ११९५
रक्ष्याण्येतानि देवानां गूढमाया हि देवताः। कृताशाश्च व्रताशाश्च तपसा दग्धकिल्बिषाः।
प्रसादैर्मानसैर्युक्ताः पश्यन्त्येतानि वै द्विजाः। न फलादर्शनाद्धर्म्मः शङ्कितव्यो न देवताः।
यष्टव्यञ्च प्रयत्नेन दातव्यञ्चानसूयता। कर्म्मणां फलमस्तीह तथैतद्धर्म्मशाश्वतं।
ब्रह्मा प्रोवाच पुत्राणां यदृषिर्व्वेद कश्यपः। तस्मात्ते संशयः कृष्णे नीहार इव नश्यतु।
व्यवस्य सर्व्वमस्तीति नास्तिक्यं भावमुत्सृज। ईश्वरञ्चापि भूतानां धातारं माच वै क्षिप। शिवस्वेनं नमस्वेनं मा ते ऽभूद्बुद्धि रीदृशी। १२००
यस्य प्रसादात्तद्भक्ता मर्त्या गच्छत्यमर्त्यतां। उत्तमां देवतां कृष्णे माऽवमंस्थाः कथञ्चन।
इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि अर्ज्जुनाभिगमनपर्व्वणि युधिष्ठिरद्रौपदीसंवादे एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥
॥ द्रौपद्युवाच ॥ नावमन्ये न गर्हे च धर्म्मं पार्थ कथञ्चन। ईश्वरं कुत एवाहमवमंस्ये प्रजापतिं।